

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACTIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSEERATELE
se primesc la admini-
strație. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Voința neamului.

În ședința sa dela 5/18 Febr. 1914, comitetul național, organul executiv al partidului național român din Transilvania și Ungaria, a dat cea mai clasică și mai vorbitoare expresiune *voinței neamului*.

Un om, un jongleur s'a apropiat de noi cu gânduri viclene. El a încercat să răstoarne temelile seculare ale lăcașului în care se adăpostește neamul românesc.

Dar nu i-a succes.

În calea lui a întâmpinat rezistența unitară a unui neam, care simțea, că n'a sosit încă omul, care să se gândească la vindecarea sinceră a ranelor lui, că n'a sosit vremea de a se ridica din sclăvia în care l'a înmormântat vitregia sorții și că legea firii, chemată să-l răscumpere din robia seculară, încă nu s'a țesut pentru el.

Când Gladstone s'a apropiat de Irlandezi, aceștia s'au oprit ca sguduși de o mână divină în fața omului, ai cărui ochi scăpărau de puterea soției, pe care o vedea aceluși neam muncit de frământări seculare.

Luptaseră veacuri de rândul Irlandezii ș'acum ajunseseră acolo unde lupta își plămădește efectele sale firești. Ei simțeau grandiozitatea momentului și nu mai puteau să dubiteze în omul care le întindea mâna de pace, căci acesta era produsul surplusului de putere și de energie, pe care o dăduse lupta lor seculară. Acest om nu se putea contrazice, el era subjugatul unei puteri, ale cărei porunci trebuia să le asculte.

Noi n'am ajuns la acest stadiu de firească importanță. N'am ajuns, pentru că noi de fapt nici n'am purtat încă o luptă propriu zisă pentru drepturile noastre. Lupta noastră nu poate produce pe un Gladstone, ci cel mult panglicari

de soiuul unui Hédervary ori Tisza.

Hotărârea dela 5/18 Februarie stabilește deci adevărul, că noi va trebui să purtăm încă de-acum înainte adevărata luptă întemeiată pe principiul jertferei de sine. Această luptă va dăinui poate veacuri, dar ea singură ne va duce la biruință.

Prin Calvar la înviere.

Astăzi privim cu neîncredere pe orice om din tabăra ungurească, care s-ar apropia de noi cu ramură de maslin. Simțim cu toții că n-a sosit încă timpul pentru a se naște omul păcii adevărate.

Și de aceea noi nu vom mai putea aproba ca fruntașii noștri să mai stea în tratative cu guvernele, cari continuă să facă politică de clasă și rasă maghiară.

Dacă la 1910 s-a făcut acest lucru și dacă acesta s-a repetat la 1913 și 1914, *el nu se va mai putea repeta decât atunci, când evoluția firească a neamului nostru va impune pacea între noi și ei și fără tratative de ocazie.*

Credeți-l-mi cunoscuți, li l-am pus la dispoziție, nu ne vor mai putea acuza, că avem gânduri tainice, că ne-ascundem voința. Când vor vrea pacea n-au decât să ezece programul nostru etern.

Ori de câteori au văzut, că ne mișcăm s-au apropiat cu vorbe dulci, cu ademeniri de noi și noi am tăcut, am lăsat să treacă momentul hotărâtor peste capul nostru, iar ei și-au făcut apoi și mai departe treburile neturburați de nimenea.

Acest jonglerism însă nu se va mai întâmpla, căci nu se vor mai găsi între noi naivi, cari să-i asculte.

Stăruitor vom lupta cu toate armele legale pentru drepturile noastre, armistiții nu vom mai încheia. Dreptatea cauzei noastre

ne dă toată tăria, o singură clipă nu ne indoim, că această cauză va trebui să triumfeze.

Entuziasmul unanim cu care s-a primit rezoluțiunea dela 5/18 Februarie, care comportă în sine

Rezoluțiunea comitetului național.

— Comunicat oficial. —

Budapesta, 18 Febr. n. 1914.

Comitetul central executiv al partidului național român din Ungaria și Transilvania în ședința sa ținută la Budapesta în ziua de 17 Februarie n. 1914 ascultând și luând la cunoștință raportul comisiei sale despre decursul și rezultatul tratativilor urmate la inițiativa Excelenței Sale Domnului ministru președinte ungar contele Ștefan Tisza, pentru stabilirea raporturilor normale între poporul român și factorii vieții de stat, cu unanimitate și în perfectă bună înțelegere a adus următoarea

Hotărâre:

Luptând în spirit constituțional cu arme legale pentru asigurarea existenței naționale, a liberei afirmări și dezvoltări politice, culturale și economice a poporului român în cadrele statului ungar și având conștiința comunității de interese între națiunea maghiară și națiunea română, nu mai puțin considerând însoțită această particulară a neamului românesc cu situația imperiului austro-ungar, partidul național român dela înființarea sa a avut convingerea, că deslășindu-se dreptatea și patrioțismul scopului său programatic, prin conlucrare a factorilor dirigenți ai vieții de stat se va înalța conflictul între condițiile de existență națională a poporului român din țările Coroanei Sfântului Ștefan și între politica de guvernământ a statului ungar, practicată dela înaintarea vieții constituționale în anul 1867.

În consecință comitetul central executiv al partidului național român cu legitimă satisfacțiune a primit invitarea Excelenței Sale Domnului ministru președinte de a statori împreună o soluție prin care politica de guvernare a statului ungar ar putea fi adusă în deplină armonie cu interesele naționale-politice, culturale și econo-

mice ale poporului român, urmând să încheze astfel adanca nemulțumire a Românilor cu situațiunea lor obștească și mai vărtos cu politica dușmănoasă a guvernăntului țării față de dânșii.

În temeiul raportului comisiei sale și a tuturor actelor, cari i s'au prezentat, remarcând patrioticul zel al Excelenței Sale Domnului ministru-președinte contele Ștefan Tisza, dezvoltat în cursul îndelungatelor și laborioaselor tratative, comitetul central executiv al partidului național român constată, că în scopul de a se stabili în chip dăinuitor armonia între interesele naționale-politice, culturale și economice ale poporului român și între politica de guvernământ a statului ungar, armonie imperativ reclamată prin marile interese de consolidare internă a patriei, reprezentanții săi, în cursul dezbaterilor urmate între dânșii și domnul ministru-președinte, pătrunși de gravitatea istorică a situației, prin propunerile lor facute în cadrele justelor desiderate ale poporului român au oferit temeiul unei înțelegeri și al pacifice conlucrări.

În același timp însă, comitetul central executiv al partidului național român regretă că adanc regret este necesitat a constata, că soluția oferită în mod definitiv din partea Excelenței Sale Domnului ministru-președinte, atât în urma conținutului obiectiv, cât și în vederea consecințelor, cari i se impun ca condiții ale executării, este neapă pentru înlăturarea chiar și vremelnică a conflictului existent între Români și politica de guvernământ a statului ungar.

Deși domnul ministru-președinte pe deoparte a indicat omogenitatea de interese a națiunii maghiare și ce ei române, pe de altă parte a recunoscut dreptul

firesc al poporului român de a-și constitui partidul său politic propriu și s'a simțit îndemnat a accentua, că mulțumirea poporului român din Ungaria cu situația sa este în interesul bine înțeles chiar și al națiunii maghiare, declarându-se gat a contribui la această mulțumire prin sanarea doleanțelor, pe cari le ar afla justificate; totuși comitetul central executiv al partidului național român, având patriotica îndatorire a și exprima temerile, protestele ori desideratele sale la toate prilejurile potrivite, se simte necesitat de asta-dată a constata, că Excelența Sa Domnul ministru-președinte ungar nu numai n'a admis condițiunile indispensabile pentru înlăturarea conflictului dintre politica de guvernare a Ungariei și interesele de existență a poporului român din această țară, și nu numai n'a găsit o soluție potrivită evoluției istorice și importante culturale și numerice a poporului român, ci a aflat chiar oportunitate a enunța, că nu va recruta față de neamul nostru nici a ceea ce este minimal drepturi, cari sunt înscrise în articolul de lege 44 din 1868 despre egală îndreptărire a naționalităților Ungariei, lege neabrogată, sancționată de Majestatea Sa, putând constata în acest timp, că poporului românesc prin legea nouă electorală i se vor oferi cadre mai reduse ca până aci pentru exercitarea influenței sale politice în legislațiunea țării.

În asemenea împrejurări constatând dărușorul fapt, că nedreptățile suferite de poporul român în era constituțională cu începerea dela anul 867 nici în timpul din urmă nu au încetat, ci situațiunea sa politică prin noi lege electorală, prin legea presei, prin împărțirea circumscripțiilor electorale și prin ordinul ministerial referitor la întrunirile publice s'a înrătățit în măsură aproape insuportabilă, comitetul central executiv al partidului național român cu adanca iubire de patrie și nestrămutată credință față de înaltul tron, gata fiind totdeauna și în viitor în orice moment a contribui la înfăptuirea păcii naționale bazate pe drept și dreptate, pe încredere împrumutată și pe respectul reciproc de drept și dorind ca guvernul Majestații Sale prin acțiuni guvernale bine-

Flacări tănuite.

Desprins e murgul dela scără
Și-aleargă nechezând prin vad,
In casă ard lumini de ciară
Și picurii pe sfernic cad.
Voinici-i adormit de-aseară,
A plâns atâta jale-amară
De-asupra scândurei de brud.

Stă soarele pe muchi s'apună,
Groparul cată'n jur umit,
In vale clopotul răsună
Cu vers de jale copleșit.
Flăcăi și fete se adună
Cu flori din luncă încunună
Pe cel frumos și biruit.

Din taina zărilor umbrite
Pornește'n plânsul tristul dor,
De-asupra turlei învechite
Plutește resfirat un nor.
E ruga popei pe sfârșite,
Voinici cu suflete cernite
Il duc la groapă pe al lor.

O, lacrimile mele, mamă,
Nu fă-te-a nu mi le vedea,

Răsună clopotul de-aramă,
Șingroapă fericeala mea.
Să plâng amarul meu mă chiamă,
Căci l-am iubit cu-atâta teamă
Și-azi nul pot plânge cum aș vrea!
I. U. Soricu.

Sven Hedfn.

Misiuni și religii în China.

Zece kilometri spre apus de la Șangai se află marele complex de clădiri al mănăstirii Iezuiților. Sicavai, zidite în veacul al 17. Unul dintre tovarășii mei de drum, paterul Robert, preot catolic, de a cărui jurisdicție se ținea Hongcong și Șangai, bărbat foarte cult și mare cunosător al portelanului vechi chinezesc, mă înduplecă să cercetez această stațiune de misionari. Mi-au trebuit mai multe ceasuri ca să cercetez catedrala, capelele, școlile de băieți și fetițe, marele observator meteorologic, unde se compun pe fiecare zi hărți meteorologice, cum și muzeul zoologic. În capul fiecărui institut stă câte un pater venerabil, dar clasele fetițelor se conduc de călugărițe și de novite. Copiii învăță

franzuzești și cercetează miza catolică. Există Chinezii, cari sunt catolici deja de mai multe generații, și cari zic Născătoare de Dumnezeu și Tatăl nostru cu cea mai profundă pietate 1,150,000 de Chinezii sunt catolici, 150,000 protestanți. Misionarii se călăuzesc de boldul inimii lor și de porunca Mântuitorului: »Mergeți în toată lumea și învățați pe toți păgânii!« Ei muncesc cu răbdare și cu credință și se espun la primejdiile celei mai mari. Păcat că sunt sfășiați între sine. Catolicii și protestanții nu se ajută unii pe alții. Pentru chinez »Tien«, cerul, este ființa cea mai înaltă. Lui îi este consacrat în Peking »Templul cerului.« Chinezeste numesc Iezuiții pe Dumnezeu »Domnul cerului«, misionarii englezi îl numesc »Cărmătorul cel mai înalt«, iar b. b. iștii americani: »Adăvăratul Spirit«. Certele comunităților religioase creștine zăpăcesc pe chinezi așa, că nu știu, ce să creadă.

Religiunea proprie a chinezilor este un amestec de deosebite învățături, sau mai bine zis regule ale înțelepciunii. China a avut mai mulți înțelepți, decât oricare altă țară. Cel mai de căpetenie este Confuciu, un contemporan al lui Socrate și al lui Buddha. El a scris o carte de treisute ode, pe care o numi »Cărâția cuceritor«. În jurul lui se adunară doisprăzece învățăcei și un cerc mai larg de

3000 școlari. »Poartă-te față de oicine, după cum ți-are, să se poarte el față de tine« era una din poruncile sale, și legile lui au fcut din chinezi poporul cel mai curtenitor din lume. El sunt plini de tact și foarte prietenoși între sine, tot așa, cu străinii.

Când a întrebat odată cineva pe Confuciu: cum și-a putut el câștiga atâtea curoșirte în așa multe lucruri. — a răspuns: »Fiindcă m'am născut sărac și a trebuit să învăț« În bozâție vedea el veneroșire, în știuță, putere. Chinezii îl porecesc cu cea mai mare cinste, nul' tin însă de Dumnezeu, ci de înțeleptul cel mai mare din toate timpurile.

Lângă Confucianism stă în China Taoismul, ale cărui învățături înalte însă au degenerat în multe privințe în s'amărie și credința deșartă. La începutul erei noastre au pătruns în China învățăturile lui Buddha, cari stăpănesc estăzi țara întreagă. Cu toate acestea, în concepțiile religioase ale Chinezilor nu este claritate deplină. Un taoist se poate ruga dimineața în templul lui Buddha, și seara se poate adănci în scrierile lui Confuciu. Mulți chinezesc în chipul acesta, toate trei învățăturile.

Conștiința religioasă a tuturor Chinezilor, a Confucianilor, a Taoiștilor, și a Buddhiștilor, are însă un fun-

dament comun: Venerația pentru spiritele înalțășilor lor, venerația strămoșilor și cea mai simplă casă își are altarul în onoarea celor morți, față de cari ești dator să te porți cu cea mai mare cinste, și pacea mormintelor nu este iertat să se turbure sub nici o împrejurare. În suta a 17-a dombit în China Khang-hi, unul dintre cei mai mari domnitori din lume, șasezeci și unu de ani. Nepotul său, Khienlung, îi moșteni toate însușirile cele mari și după ce a domnit și el șasezeci și unu de ani, s'a mulțumit de domnie, singur numai din venerație față de spiritul bunicii lui, pe care nu voia să'l în-treacă în numărul anilor de domnie!

O urmăre a acestui cult al strămoșilor este, că în China, ținuturi foarte mari sunt cucerinse pentru morminte. Împăratul Mongolilor Chanul Cublai, care domni pe la stărușitul sutei a 13, a produs o mare feroare poruncind să se are cimterele cele vechi și să se prefacă în arături. Sînțea acestor cimtere este și astăzi pedeca cea mai mare la căderea căilor ferate. Linia ferată trebuie să meargă în jurul cimterelor sfinte ori să treacă pe un pod peste ele. Împăratul din China numai de aceea că-lăstărește la Mucden ca să poată aduce jertfa pe mormintele străbunilor săi pentru că în Mucden sunt îngropați Khanghi și Khien-lung, și dinastia lor

voitoare neamului nostru să creieze atmosfera indispensabilă unei asemenea înțelegeri, este necesitat a declara, că — respectând integritatea teritorială și suveranitatea politică a statului — în situațiunea dată i-se impune datorită de a lupta și mai departe în spirit constituțional cu arme legale spre înlăturarea nedreptăților, de cari suferă poporul român și spre câștigarea și asigurarea drepturilor, cari sunt indispensabile pentru existența lui națională, pentru afirmarea sa politică și prosperarea intereselor sale culturale și economice.

Comitetul central executiv al partidului național român este ferm convins, că în această patriotică năzuință întreg neamul românesc va fi solidar.

După eșuarea pactului.

Chestia pactului dintre Români și Tisza s'a terminat. În rezoluțiunea, ce a prezentat-o lui Tisza comitetul nostru național, este motivată corect și precis atitudinea Românilor și sunt arătate cauzele pentru cari n'au putut fi primite ofertele lui Tisza. Ziarele ungurești publică în întregime rezoluția, făcând unele comentarii la noua situație. Intre informațiile, ce le dau ziarurile, sunt ca obiceiul multe false și exagerate.

Părerile lui Tisza.

Suntem informați, că Tisza a făcut unele declarații comisiei de trei, care i-a prezentat rezoluțiunea. După ce a citit-o a zis, că din punct de vedere patriotic află foarte corect tonul și forma rezoluției. Regretă, că de astă dată n'au succes tratativele de pace. Constătările au scos la iveală multe idei de valoare, cari nu se vor pierde fără urmă. Speră, că tratativele vor succeda cu altă ocaziune. Mai mult regretă, că conform hotărârii comitetului, și guvernul lui a înmulțit gravaminele, pe când el a voit să le saneze.

Tisza a spus apoi, că va căuta să pună capăt nedreptăților, ce se fac în cazul singuratic, cari produc multă amarăciune.

Foarte bine. E și asta o promisiune, care cine știe intru cât se va realiza, dar în ori ce caz prin astfel de măsuri nu se poate rezolvi chestia naționalistă.

Inceputul luptei.

După cum se spune în rezoluția comitetului, lupta legală se va relua. După ce comisiunea s'a întors de la Tisza, comitetul a continuat a ține ședințe, în cari s'a discutat situația și s'au luat hotărâri cu privire la noile acțiuni ale partidului. Membrii comitetului sunt cu toții decisi a purta cea mai energică luptă. Lupta aceasta s'a și început. În ședința de ieri a camerei deputații noștri Vasile Dămbian și Dr. St. C. Pop au luat cuvântul și au combătut proiectul circumscripțiilor electorale.

Devenind probabil vacant mandatul de deputat din Lugoj, prin demisia lui Plosz, comitetul a decis se candideze la Lugoj un membru de al partidului național.

Chestia pactului în cameră.

Am amintit, că Tisza va fi interpellat în cameră în chestia pactului cu Români și el va răspunde imediat, făcând cunoscute fazele tratativelor. Nu se știe precis ziua, în care va vorbi Tisza, dar știrile mai nouă anunță, că pentru aceasta s'a fixat ziua de azi, Vineri. La discuție vor lua cuvântul și deputații noștri naționali apreciind cele rostite de primministrul. Vor vorbi și deputații opoziționali, combătând acțiunea lui Tisza. Chestiunea română va preocupa camera probabil în o ședință întreagă.

O minciună.

»Pesti Hirle« ca de obicei, înmulțește numărul minciunilor cu una vorbind de cauzele, cari au zădărnicit încheierea pactului. Zice, că li se comunică din sursă românească, că pactul a eșuat la sfatul și îndrumarea cercurilor normative din România. În special e contrar pactului primministrul Brătianu, îngrijat că făcându-se împăcarea Români vor părăsi politica lor irederentistă. Guvernul României a trimis la Budapesta pe rezidentul diplomatic român din Sofia, pe dl. Derussi, să comunice comitetului național, că Brătianu numai în acel caz poate aproba pactul, dacă Tisza va da garanții legislative. Dacă cu toate acestea Români vor încheia pactul fără voia lui, Derussi i-a făcut atenție că în acest caz se vor sista toate ajutoarele date din România...

Câte cuvinte atâtea minciuni și scornituri jidovești obraznice!

Pressa vieneză.

Ziarul „Reichspost“ publică într'un articol de fond, intitulat »Conceptia taberei românești« părerile unui membru al comisiei românești, care a spus:

»Noi ne-am format convingerea că contele Tisza ar voi să ajungă la o înțelegere cu noi, dar li lipsește curajul de a reușoate deschis dreptatea cauzei noastre. Guvernul ungar ar trebui să știe dacă simte nevoia de a se înțelege cu românii. Noi suntem răbdători, mai putem aștepta. Ne doare că nu putem cuceri drepturile noastre, dar noi mai putem aștepta, fiind siguri că vom învinge. Noi am avut o atitudine foarte leală față de guvernele țării și față de întreg statul ungar și vom păstra această atitudine a noastră cât timp vom fi trași cu dreptate. Ușa noastră va fi totdeauna deschisă oricărui maghiar, care ne va cerceta.»

„Neues Wiener Tagblatt“: «fi din Budapesta:

Primul ministru Tisza cunoștea de ieri rezoluția comitetului național și conținutul acesteia a fost discutat și în corziliul de miniștri de aseară (Marți). Cu acest prilej contele Tisza a schițat răspunsul ce va da în parlament la

interpelarea în chestia tratativelor cu românii.

Din cercurile partidului național se anunță că membrii români ai parlamentului au fost însărcinați să ia parte la dezbaterile din parlament pentru a arăta toate motivele cari au zădărnicit împăcarea.

Comitetul pregătește o mare reorganizare a partidului în interiorul țării. Comitetul a aflat anume că primul ministru și câțiva membri ai partidului guvernamental — de origine români — vor să pornească o campanie contra partidului național. Asupra celor ce se vor face de aci înainte sunt diferite păreri.

Convorbiri cu d-nii G. Pop de Băsești și Dr. T. Mihali.

Budapesta 19 Febr. 1914.

D-nii Pop de Băsești și Dr. T. Mihali au făcut astăzi în fața reprezentanților pressei române mai multe declarațiuni, din cari vă comunic unele.

D-l G. Pop de Băsești a spus între altele:

Având în vedere că soluția contelei Tisza nu conține nici o garanție în ce privește instrucția ungurească în școlile noastre confessionale în sensul că tendința de maghiarizare prin școli i se va pune capăt și că primind această soluție însemna să recunoaștem legitimitatea instrucției ungurești, e firesc ca noi să nu putem primi o astfel de soluție.

Și dacă voi mai adăoga, că primul ministru a declarat categoric că nu poate pune în aplicare legea naționalităților și că va reduce mult numărul circumscripțiilor românești, cred de prisos să vă mai analizez motivele pentru cari comitetul a respins propunerile lui Tisza. Aceste propuneri mai aveau avantajul că primul ministru și-a închipuit această soluție ca definitivă, ceea ce a făcut și mai puțin acceptabile pentru noi concesiile de suflet destul de reduse.

Împlinirea cererilor formulate de contele Tisza față de partidul nostru ar fi provocat o astfel de schimbare a programului național, încât caracterul și însoși legitimitatea existenței partidului nostru național ar fi devenit problematică.

În ce privește atitudinea noastră viitoare, vom continua opoziția de până aci și vom continua lupta cu toate mijloacele legale, în măsura prigonirilor la cari vom fi expuși în năzuințele spre realizarea postulatelor noastre programatice.

D-l Dr. T. Mihali a declarat între altele:

Tratativele au eșuat în primul rând pentru că soluția dată de primul ministru nu constituie o platformă destul de largă pentru condițiunile inoxidabile în interesul asigurării existenței naționale a poporului român...

Intenția noastră ca și a contelui Tisza era să încheiem o pace trainică care să-și aibă rădăcina în sufletul mulțimii. O astfel de pace însă nu e posibilă decât în baza unor concesii reale, de valoare și sigure. Având însă în vedere că propunerile contelui Tisza nu țin seamă de acest criteriu, am trebuit să renunțăm la împăcare, în interesul unui acord ce se va încheia mai târziu între români și Unguri cum și în interesul poporului nostru al celorlalte naționalități și chiar în interesul poporului unguresc. Posibilitatea unei împăcări viitoare nu o putem risca în schimbul unor succese efemere. Încheind împăcarea în felul cum ni s-a propus, ea nu ar fi fost reală, căci nemulțumirea românilor nu putea înceta. Că e așa și nu astfel o dovedește soliditatea comitetului.

Intrunirea tinerimii din Capitală.

— Masă comuna la Saskör. —

— Prezența fruntașilor. —

Budapesta la 11 Febr. c.

Tinerimea română din Bpesta aranjează, pe cum am raportat, în fiecare săptămână câte o convenire socială, unde se încing de obicei discuții frumoase și înveselitoare.

De astădată convenirea studenților a primit un colorit solemn prin prezența fruntașilor noștri, cari la invitația tinerimii au cercetat convenirea și au luat masa împreună cu ea.

Bărbații politici, cari veniseră, erau primiți cu mare entuziasm. Îndeosebi se fac mari ovaiuni d-lor Goga, Goldș, Pop și Maniu.

D-l A. Maniu salută în numele tinerimii pe fruntași prezenți, mulțumindu-le, că li se dă tinerimii importanță convenită să poată mai ușor împlini chemarea ce o are, devenind acea forță, care a fost tinerimea germană la întemeierea imperiului german unitar.

Tinerii între aplauze entuziaste la adresa bărbaților distinși, aclamă cu vil însuflețiri pe deputatul Pop, pe »vecinic

luptătorul român« cum l-a numit un ziarist, care să ridice și în cuvinte calde face apel la tinerime să se pregătească de lupta mare ce-o așteaptă.

Vorbește dl Goldș, care spunând, între altele, că să lăsam odată epoca vorbelor și să urmez epoca faptelor a stors din partea celor prezenți aplauze viroase.

D-l Ivan să bucură, că vede o tinerime atât de însuflețită și conștie de chemarea ei.

D-l Cioregariu roagă tinerimea să păstreze și să cultive calitățile distinse ale țăranului român de care trebuie să fie pătruns orice suflet de tînăr, să se ferească de lumina asta păcătoasă din Capitală dar să se inspire de razele curate și sănătoase ale soarelui, ale soarelui românesc. Închină însănsătatea tinerimii să poată suporta greutatea muncii pregătitoare.

Apoi se ridică d-l Goga și într'o vorbire strălucită desvoaltă și sintetizează rostul cultural al intelectualului român în societatea românească.

Sala aplaudă furtunatic, când spune d-l Goga, că:

— Nu e o chestiune de tranșă, chestiunea noastră, ci o chestiune de forță, de forță culturală.

Au plăcut mult vorbirile d-lor Roșu, Bontescu și Lupăș, des întrerupte de aprobări însuflețite.

Lumea s'a depărtat adânc convins, că am pășit pragul unor lupte mari, a căror simfonie pe cum e și firească trebuie să pătrundă întâiu în sufletele tinerilor, ca o muzică a viitorului...

Cor.

Alegerile parlamentare în România.

Eri, Jol, au avut loc în întreaga țară alegerile colegiului țărănesc (colegiul III) pentru camera Rezultatul încă nu-l cunoaștem. Măne Sâmbătă, se alege colegiul I. de Senat, Duminecă e balotagiul col. I. de cameră, Luni e alegerea colegiului II. de Senat iar Marți balotagiul colegiului II. de cameră.

Scrisoare din București.

Semnificații în rezultatele alegerilor pentru Cameră. — Cum s'a făcut propagandă — Despre ceea-ce nu s'a amintit în programele electorale: chestia evreiască. — Colegiul marei proprietăți și exproprierea. — Cele două partide conservatoare și opinia corpului electoral. — Încă un naționalist în Cameră: d. A. C. Cuza.

București, 5 Februarie 1914.

Cu alegerile dela colegiile I-ii și al II-lea de Cameră, pulsul opiniei publice, ori, mai exact, al opiniei corpului electoral a fost pipăit. Suntem încă de parte de a putea identifica, în România, opinia corpului electoral cu opinia publică. Aceasta din urmă, ea însăși, așa cum s'a putut forma până acum, e, adevărat destul de puțin în clar cu orientările ei... Poate, tot așa de puțin favorabil, ne-am putea rosti despre sinceritatea, cu care, această opinie electorală s'a exprimat la alegeri îndeobște, prin urmare și de data aceasta.

Totuși, ori-cine a urmărit alegerile parlamentare, începând dela legea lui Vasile Lascăr — care pe lângă alte îmbunătățiri a asigurat secretul votului — a putut să constate, de fiecare dată, un simțitor progres în ceea ce privește libertatea și sinceritatea în manifestarea voinței alegătorului.

Cu prilejul alegerilor acestora, semnificațiile sunt încă mai numeroase și mai prețioase, intru-cât se dă lupta pe chestii importante, cum nu s'a mai dat dela 1864 încoace și intru-cât acest parlament va avea să hotărască, peste câte va luni, deschiderea campaniei pentru și în Constituțiunea.

E adevărat că lupta electorală a fost mai înverșunată decât de obicei, și se prevede că la alegerile pentru Constituțiunea să întreacă cu mult această măsură. N'au crutat candidații zilele acestea, nici un mijloc, pentru ca să câștige bunăvoința alegătorilor. În foi volante ori în coloanele ziarelor, candidații oficiali, și mai cu seamă candidații independenți au publicat apeluri-programe (și chiar apeluri-reclame) către alegători. Ce prețios e alegătorul în zilele acestea! El e »stălpul« și chiar »talpa țării«, câtă vreme ține campania... Pentru candidații oficiali al partidelor — în special candidații Capitalei — se face propagandă cu aparat mare: apeluri cu litere cât pumnul, în cari se evidențiază, cu literă de așș, numele scump al candidetului; iar în ajutorul alegerii huruiesc pe străzile principale, ca o artilerie grea, căruțele cu așș, după sistemul circuitului S doll. Până și pereții vagoanelor de tramvai,

au fost închiriați și povețele igienice au fost înlocuite cu numele agreat în culoarea de verde ori de albastru a Capitalei. Are haz, însă, că cele n'au multe din numele afișate în vagoanele noului tramvai electric, sânt ale Conservatorilor cari au dus lupta împotriva societății comunale și a tramvaielor a-sasine...

Mal important de relevat din această campanie electorală e rezerva candidaților față de chestia evreiască. Se știe, că în timpul mobilizării din vara trecută și după mobilizare, până acum vreo o cîteva săptămâni, foarte multe glasuri din acelea cari acum au cerut voturile românești, s'au rostit adesea pentru încrețțirea ovrelor în masă — și se vor mai rosti după alegeri! — Căți oare uitau să alătore la problema agrară și electorală pe cea evreiască, în interviurile ori în articolele lor?... În nu odată problemele cari privesc țărănimea erau numai un pretext pentru a putea vorbi »Adevărului«, »Diminței« și »Facilei« de ceea ce le doare... E bine ca acest moment să fie relevat, fiindcă chestia evreiască e din nou adusă cu alai la ordinea zilei — și vom mai avea de lucru cu dânsa. E bine să se știe că »filosemitism« n'au curaj să facă filosemitism atunci când cer voturile Românilor.

Colegiul al III-lea are o valoare nulă pentru opoziție. E zăstrea exclusivă a guvernului, care, fără multă străduință, și-l poate asigura. Aceasta e situația, fiindcă acesta e colegiul. Dacă fiind înfrângerea desăvârșită a opoziției în cele două colegii, ar fi de așteptat ca, măcar în colegiul al treilea, guvernul să fie mai puțin zelos în combaterea opoziției, pentru ca, în vremurile acestea, să poată trimite și țărănimea, în Parlament, câți-va reprezentanți adevărați ai intereselor ei. Ori-care va fi, însă, rezultatul, rămânem cu mângâierea, că acestea sunt ultimele alegeri pe colegii.

O semnificație îmbucurătoare, pentru aderenții expropriării și ai colegiului unic, cuorinde rezultatul alegerilor primului colegiu pentru Cameră. Acesta, și cu primul colegiu pentru Senat, dau indicații sigure despre opoziția care se va face, reformelor guvernului în Parlament ori în Constituțiunea. Rezultatul a fost cu desăvârșire slab pentru adversarii expropriării și colegiului unic. Astfel »colegiul independent« — în care marea proprietate are rol hotărâtor — n'a dat Conservatorilor decât cinci locuri. E adevărat, că s'au produs 13 balotagi; dar soarta alegerilor de balotaj e dinainte pecetluită, și cu atât mai mult în cazul de față intru cât Conservatorii democrați vor vota cu guvernul.

Dar aceste alegeri în afară de popularitatea reformelor liberale mai aveau să dea indicații despre popularitatea celor două partide conservatoare cari au colaborat anul trecut. E de remarcat, în această privință, că partidul conservator democrat, al cărui șef s'a rostit favorabil reformelor liberale — deși într'un chip nu tocmai precis — n'a putut, totuși, să obție la colegiul I de Cameră decât 17%, din numărul voturilor pe când conservații au obținut 27%. Au obținut, e adevărat, și unii și alții același număr de locuri (câte-cinci), dar e de observat că, pe când conservatorii le-au câștigat singuri, prin luptă, conservatorii-democrați le-au câștigat printr'o tranșă cu guvernul, care le-a asigurat 15 locuri, în amândouă camerele.

La colegiul al II-lea, e adevărat că situația conservatorilor-democrați s'a îmbunătățit în unele județe, și în special în Moldova i-au întrecut, chiar, pe conservatori, — dar ea a rămas aceeași în Capitală, care le-a fost cu totul nefavorabilă. Și e cu atât mai semnificativă situația dela București, cu cât la alegerile partiale din 1908, în anul înflințării partidului, tachișii au reușit să cucerească, fiind în opoziție, toate cele trei scaunele din București.

Cu un frumos număr de voturi s'a reales d. N. Iorga la Ploesti — și în sfârșit celălalt șef al naționalistilor după aproape 20 de ani de luptă reintră în Parlament. În orasul Iași, care are 6 locuri la colegiul al II-lea, d. Cuza a ieșit al doilea, cu 1274 voturi.

Capitala Moldovei, deci, ceasul al II-lea, a dat în sfârșit satisfacție deplină celui mai bun fiu al ei. În vremile acestea de prefăcure d-sa e unul dintre cei mai luminați oameni politici de cari are trebuință România — și îndrăznesc să adaug că d-sa e pentru suflarea românească din Ungaria cel mai simpatic succes din aceste alegeri.

C.

a împăraților Mandciu, domnește și astăzi în China*).

Misionarii catolici au înțelepciunea să nu combată cultul de strămoși al Chinezilor; evanghelicii însă nu' au în conștiință cu creștinismul. Pietatea aceasta însă, este înăscută închinării și se moștenește din generație în generație. În tocmă cum se tin albinele unui roiu deolaltă, așa se tin chinezii de astăzi, una cu străbunii lor; se tin chiar mai mult de trecut, de cât de prezent. Cultul pentru străbuni le suplinește iubirea de patrie. Ce e drept, chinezul își iubește patria mai restrânsă, dar ceea ce s'a întâmplat în celelalte părți din țara lui, li este cu totul indiferent. Locuitorii din Kanton habar n'au dacă Rușii cuprind Mandciuria și Iaponiezii Coreea, numai Kantonul s'a' lasa în pace! Față de alte religii, chinezul este foarte îngăduitor, și el nu se supără de loc dacă cineva se arată cu inoială față de religia sa.

Așadar religieuna proprie a chinezilor este cultul străbunilor lor. Pe lângă aceasta ei au o încredere superstițioasă față de spirite, împotriva cărora își caută scăpare la zei, de la cari așteaptă să le vie ajutor. Odată am cercetat un templu în China de nord,

unde o sală întreagă era plină de figurile, în picioare, pictate, cari înfățișau chinurile, ce așteaptă pe păcătoși în împărăția morților. Aici aduțera este tăiată peste mijloc cu ferestrăul, hotul este cu mâinile tăiate, clevețitorului i s'a scos limba din gură, altui p' cătos i se înfige un fier înroșit în ochi, pe când vecinul său își privea cu față sfâșiată măruntașele, cari muncitorii cu palma le scoteau din coșurile lor spintecate. Figurile erau în mărime naturală și foarte îngrozitoare. Intr'un colț al salei stăteau mai multe coșuguri mari. Coperișul unuia nu era bine așezat, și'n coșug se vedea un mort cu dilații ranjii. La i' trebură mea: de ce stau coșugele aici, mi se răspunde: Timpul de chinare în purgator, este pentru mort cu atât mai scurt cu cât li este iertat să stea mai îndelungat în această sală din Templul împărăției morților!

Da credința desartă a chinezilor este mare. Dacă cineva s'a bolnăvit de friguri și aiurează, rubedeniile lui cred, că sufletul lui s'a rătatit, și i poartă hainele pe locu, unde el și-a pierdut conștiința — ca sufletul rătatit, să' l aducă iară la locul său. Și noaptea se urcă pe coperiș și fac semn cu un felinar aprins, ca bietul suflet să poată înărași găsi casa.

Moșul.

* Volumul a fost scris în 1911. Astăzi este China republică. Tr.

Proiectul circumscripțiilor electorale în cameră.

Zilele aceste au fost dedicate în cameră proiectului circumscripțiilor electorale. Este un proiect din cele mai ponderabile, dar prin care cercurile dominante comit cele mai mari nedreptăți față de popoarele nemaghiare, în special față de Români. Despre împărțire putem avea o idee, dacă considerăm principiul, ce-l urmărește guvernul și care ni-l spun miniștrii, că la împărțirea circumscripțiilor guvernul s'a orientat conform punctelor de vedere naționale.

Declarațiile lui Sándor.

În ședința de alinaeri a vorbit la proiect Rakovsky István, care a declarat, ca consideră de primejdios pentru maghiarime sufragiul universal, egal și secret. Au pretins din Viena acest vot, ca să frângă aspirațiile naționale ale Maghiarilor.

După Rakovsky a luat cuvântul ministrul de interne Sándor și a declarat de la început că în compunerea proiectului guvernul a fost condus de intenția să păstreze supremația raselor maghiare. În detaliu Sándor spune, că numărul circumscripțiilor sașilor nu a putut fi redus de oarece sașii din Ungaria merită o considerație deosebită din cauza patriotismului și culturii lor.

În ceea ce privește circumscripțiile românilor era hotărât punctul de vedere obiectiv, iar nu negocierile cu șefii partidului român. După legea actuală, Maghiarii au 42 circumscripții electorale în care au o majoritate absolută; după proiectul în discuție vor avea numai 17, dar acest număr se va spori în viitor treptat cu dezvoltarea populației. În Transilvania, unde românii au avut până acum 15 circumscripții, vor avea numai 10; acest fapt se explică prin numărul electorilor care e mic, cea mai mare parte dintre românii locuind la muntii unde nu se bucură de binefacerile vieții culturale.

Proiectul s'a votat.

În ședința de ieri, după câteva discursuri, proiectul circumscripțiilor electorale a fost votat în general și în special. Au luat cuvântul deputații noștri V. Lamian și Dr. St. C. Pop, combatând proiectul cu argumente puternice. A mai vorbit Tisza, când opoziția a părăsit sala. A urmat votarea și ședința a fost închisă la orele 5 1/2.

Apropierea româno-greacă. Voind despre lozoda diadocului cu prințesa Elisabeta a României »Neue Freie Presse« scrie:

România și Grecia cari până acum nu erau tocmai în raporturi amicale, s'au apropiat acum iar. Logodna diadocului grec cu fiica moștenitorului român întărește și mai mult această apropiere. E interesant de observat cum aceste două țări nu pot rezista cu totul atracțiunii rusești, dar prevăd în același vreme pericolul ce le amenință România pe uscat, iar Grecia pe mare. În consecință alianța româno-greco-ărbă a fost încheiată cu multe rezerve interne și externe. România și Grecia au încercat să-și degajeze libertatea acțiunii de influența rusească și se afirmă că le-a reușit. Se spune de asemenea că această alianță nu e îndreptată contra nimănui. După experiențele făcute însă cu celelalte state balcanice, aceste asigurări trebuiesc primite cu cea mai mare rezervă.

ȘTIRI.

— 6 Februarie 1914.

Pentru monumentul Aurel Vlaicu au dăruit, prin administrația ziarului nostru, meseriașii români din Sâmpetru 14 coroane.

Literară. După cum ni se comunică din Budapesta, editura ziarului »Budapester Tageblatt« va scoate încă în decursul lunii viitoare un volum de traduceri din scrierile noastre române, în limba germană. Pre cum suntem informați, nu numai publicul românesc ci chiar și cercurile scriitorilor unguri din Budapesta au luat act cu entuziasm de realizarea acestei idei de mult dorite.

— D-l Leonard Paukerow, cunoscutul ziarist, care a luat parte la turneul Antonescu, în calitate de secretar al trupei, va scoate o carte intitulată: »Când joci teatru în țara ungurească«, cuprinzând impresii și icoane din turneul trupei, apoi contribuțiunile la cunoașterea problemei teatrului românesc în Ardeal și Ungaria.

Doză academică de agronomie vor fi închise. Ministrul de agricultură a hotărât ca din cele 5 academii agronomice din țară, să închidă, cu începutul anului școlar viitor, două: pe cea din

Keszthely și pe cea din Cașovia. Cauza e numărul prea mic al cercetătorilor academii de agronomie. De ani de zile numărul cercetătorilor cursului al treilea abia este de câte 10—15, și astfel susținerea amintitelor academiilor nu se mai rentează. În minister se discută acum chestia plasării profesorilor dela cele două academii, cari vor înceta de a mai funcționa.

Un »Diogene modern«. Filosoful din anticitate Diogene își are un urmaș în Franța, pe Eugen Poidevin, care însă — mai modernizat — nu trăiește într-un butoi, ci într-un dulap așezat în mijlocul câmpului, sub un mare copac. De trei ani de zile noul Diogene își duce traiul în acest dulap. Zilele trecute l-a cercetat un redactor al ziarului »Matin«, care îl află pe Poidevin acasă, adică în al său dulap, cotindu-și jurnalul.

— Apoi, de, trăiesc și eu în »castelul« asta — îl răspunde Poidevin — și mă simt cât se poate de bine. Sunt mai bine de trei ani de când trăiesc aici și de atunci n-am nici un neăz. Din când în când mai trec în satul din apropiere, unde mă prăvăd cu cele necesare. Pot să mărturisesc, că n-am nici o supărare, nu trebuie să plătesc chirie, n-am lipsă de portar; și fiindcă teritoriul pe care locuiesc acum fusese odată al meu, cu proprietarul lui de acum am făcut contract, ca pentru petecul de pământ pe care șed eu, să nu-mi ceară niciodată chirie.

Și-n felul acesta Poidevin își duce traiul împăcat cu modesta lui »locuință« fără să se jeluiească vreodată cuiva. Prin împrejurimi nici nu e cunoscut decât sub numele de »Diogene din Saint-gien«.

A.: În tipografia noastră află aplicare momentană un culegător-terminist, un culegător și 2—3 ucenici. Informațiuni la administrația ziarului.

Despre petrecerea tinerimii din Budapesta ni se scrie: Precum era de prevăzut interesul față de această petrecere, împreună cu o producție atrăgătoare, în proporții tot mai mari. Prețutindeni se discută, se agită și se pregătește pentru reușita seratei. Din partea noastră speranță, că munca nobilă a tinerimii va fi încoronată cu lauri de izbandă.

Atragem totodată atenția publicului asupra faptului, că petrecerea nu se ține în 28 Faur, ci în 1 Martie. Concertul artistului Enescu nu va începe decât cu petrecerea tinerimii, știind că termenul acestui concert e fixat pe 26 Faur. — Cor.

Dr-ul Ehrlich despre Salvarsan. Am amintit, că serviciul sanitar al imperiului german a luat în discuție chestia tratamentului cu Salvarsan, despre care se susținea că poate avea urmări rele și că în urma acestui tratament au pierit 275 persoane. Ca răspuns la aceasta, Dr. Ehrlich publică o scrisoare în ziarul »Frankfurter Zeitg«, în care se păra contra acușelor aduse tratamentului cu Salvarsan, descoperit, cum se știe de dânsul. D-rul Ehrlich arată, că cu acest medicament au fost tratate până acum peste un milion de persoane și că cele 275 cazuri de moarte ar fi un procent foarte redus, dacă cumva nu s-ar adevăra, că celor 275 persoane, moartea le-a provenit din alte cauze.

Știri mărunte. Principele de Wied a sosit ieri dimineață la Paris. Nu se știe sigur dacă, de acolo va pleca direct la Neuwied sau mai întâi la Petersburg.

— Din Berlin se anunță: Aviatorul german Limeskogel a făcut o ascensiune cu aeroplanul atingând înălțimea de 4000 m. și stabilind astfel un nou record de înălțime în Germania.

— »Daily Mail« e informat, că în anul acesta nu se vor ține manevrele flotei engleze. Amiralitatea s-a convins din experiențele trecute, că ceea ce se poate învăța din aceste manevre nu e în raport cu marile cheltuieli ce se cer pentru ele.

— La Iericho în Long Island (America) a fost distrus de incendiu castelul lui Vanderbild, vestit prin faptul, că cele 70 de odăi ale lui erau aranjate și decorate numai cu mobile și tablouri de pe timpul lui Ludovic XV. Pagubele se urcă la peste 15 milioane coroane.

Din Brașov și Țara-Bârselor.

D-na Zina Dr. G. Morălanu, nascută de Gore, s'a înscris membră fundatoare a »Asociației femeilor române pentru ajutorarea văduvelor din Brașov și Țara-Bârselor« contribuind 50 cor.

Secția de gimnastică își reia cu ziua de mâine, Sâmbătă, la orele 6 seara activitatea. Avis tuturor celor ce au aderat la reînnoirea acestei secții. Repetițiile se țin în localul gimnasticeii române.

Concertul Reuniunii de cântări.

Impresii și constatări.

Brașov, 19 Febr. n. 1914.

Pentru noi Românii brașoveni, ca și pentru intelectualii noștri din comunele apropiate, concertele date de Reuniunea noastră de gimn. și de cântări sunt adevărate sărbători. Un concert al maestrului Dima are puterea magică să facă să dispară toate neînțelegerile, toate micile frământări și urile, de care nu e lipsită nici societatea noastră, toți văd în concertele reuniunii noastre ramura păcii, a înțelegerii marilor noastre interese culturale și naționale și în consecință se grăbesc să fie de față împinși par'că de un imbold tainic, înviorător și curat ca apa cristalină a isvorului de munte. Ie câteori am asistat la concertele reuniunii noastre și de câte ori am văzut urcând podul pe maestrul Dima, am avut impresia că mă aflu într'un templu maiestros în ajunul ascultării unei slujbe muzicene...

Concertul de ieri seară al reuniunii noastre l-aș numi un concert de salon sau de elită. Dacă la concertele din trecut ale reuniunii, de pildă la reprezentarea marei oratorii »Paulus« am rămas profund zguduiți de efectele și puterea corurilor mari, — reuniunea numără pe atunci peste 80 membrii activi —, dacă la reprezentarea operii »Cavalleria rusticana« am fost puternic impresionat de desfășurarea dramatică a acțiunii zguduitoare — concertul de ieri seara a avut un caracter mai liniștit, mai lin în urma duioșiei, care se desprindea din melodiile și arile solștiilor și ale corului — afar' de neîntrecuta »Horă« a maestrului Dima Era aceasta o urmare firească a punctelor programului, cari prin structura, melodia și textul lor au imprimat acestui concert un timbru particular. La aceasta a contribuit fără îndoială și faptul, că numărul coriștilor era mai redus, cu totul vre-o 60 dame și domni. Unii dintre cântăreții brașoveni, cari înainte cu un an făceau încă parte din reuniune, au preferat să facă o pauză în activitatea lor de cântăreți și să asculte de astădată din public. E și aceasta o apariție curioasă la noi Brașovenii. Mai înainte, când publicul nostru încă nu ajunse graul necesar de cultură muzicală, ca să poată aprecia frumusețea și importanța concertelor noastre, aveam mai mulți cântăreți activi și mai puțin public. Astăzi e invers. Avem la concertele noastre public mult, chiar foarte mult din Brașov ca și din împrejurime — un fapt deosebit de îmbucurător — iar numărul cântăreților scade. A bătut la căhi cu deosebire absența tinerilor damelor noastre maritate din șru cântăreților. Locul lor l-au luat de astădată d-șoarele noastre din generația cea mai tânără, cari, oricât de multă bunăvoință ar avea și oricât de dragăleșe ar fi, nu pot ținea locul cântăreților probate și cu voci desvoltate. Cauza acestui fenomen ciudat n-o cunosc și nici n-o caut. Ași d-rri însă ca cântăreții și cântăreții brașoveni să ia pildă dela veneratul membru onorat al reuniunii, d-l Pandele Dima, care cu toată vârsta sa înaintată, cântă alături de tinerii noștri studenți, sau dela înimosul nostru președinte, protopopul Dr. V. Saftu, care, cu toată poziția sa înaltă și cu toate ocupațiunile sale multilaterale, ține să cerceteze repetițiile și să cante la concert.

Iar acum să trec la executarea programului concertului în primul plan au stat deastădată solștiile noștri d-nele L. Cosma, Ana Dr. Heraru și d-l Ghiță Folescu, cari au meritul principal la frumoasa reușită a concertului. Voi vorbi despre acești distinși cântăreți ai neamului în ordinea programului. D-na Ana Heraru a cântat partia mamei îngrijorate și nenorocite în »Crăiasa lelelor« și ca punct deosebit de duloasa arie a pajului din »Nunta lui Figaro« de V. A. Mozart. D-na Heraru este Lugojancă și înainte de a o »răpi« d-l Dr. Heraru Lugojenilor pentru a o duce la București, purta numele Ana Bobora, un nume care era remarcat în mod elogiios prin coloanele »Drapelului« de-ăteori se scria de concertele d-lui Vidu D-l Vidu și în genere Lugojenilor vor regreta de sigur această »răpire«, noi însă ne bucurăm de ea, căci altfel n-am fi avut prilejul fericit de a o asculta pe d-na Heraru la Brașov. Tot sunt Bucureștii mai aproape de noi decât Lugojul! D-na Heraru este o apariție foarte simpatică și posedo o frumoasă voce de mezzo sopran, deși nu prea mare, dar sănătoasă, rotunzită și dulce. A cântat frumos, duios, cu pricepere și cu sentiment. A și fost aplaudată cu căldură, oferindu-i se un admirabil buchet din partea reuniunii de cântări. Derim, s-o vedem pe d-na Heraru cât mai des colaborând cu reuniunea noastră. D-na Lucia Cosma a sosit la Brașov tot din București, unde a avut deosebita onoare să deuteze împreună

cu d-na Triteanu și cu alți artiști distinși la serata muzicală dată la palatul regal în onoarea diadocului Greciei. Ni se spune, că din acest prilej d-na Cosma a secerat călduroase aplauze, iar diadocul, încântat de prestațiunile d-nei Cosma și-a exprimat dorința de-a o mai auzi la București. Această invitație făcută d-noi Cosma confirmă din nou vestea că tinărului prinț George îi s'au aprins rău călcăiele după frumoasa principesă a țării românești. De-ar duce-o numai bine principesa Elisabeta la Atena, căci — după cum ne-a spus la concertul reuniunii un oșter român din Predeal — poporul român ține atât de mult la principesa Elisabeta, încât, dacă ar afla că nu i-ar merge bine la Atena, ar pleca cu mic cu mare ca s'o readucă în patrie. Un avis deci prințului George! Aceasta în paranteză.

D-na L. Cosma ne-a încântat și pe noi Brașovenii. La d-na Cosma am admirat întotdeauna școala excelentă pe care o are și care a ieșit la iveală în mod strălucit cu deosebire în aria Ofeliei din opera »Ham etc« de Ambr. Thomas. Partile de coloratură precum și duioșii cântec al Ofeliei și partile de solo din »Crăiasa lelelor« au fost inecceptionabile ca executare și sentiment. Vocea d-nei Cosma, este o voce nu prea mare dar cu atât mai curată și mlădioasă. Aplauze și buchete de flori au răspândit prestațiunile remarcabile ale d-nei Cosma.

Despre d-l George Folescu ce să mai zicem? Par'că nici nu ne mai putem imagina un concert de-al reuniunii noastre fără concursul acestui rar și distins cântăreț al neamului românesc. A cântat de ne-a încântat. Mai rar o voce atât de dulce, mlădioasă și în același timp de o putere atât de zg. duitoare. Un adevărat titan al cântecului, ca voce, sentiment și executare. Să ne trăiască și să-l mai auzim cât de des căci ne-a câștigat inimile.

Corul reuniunii, făcând abstracție dela acustica miserabilă a Redutei și dela unele derailări mai neînsemnate ale orneștrii, și a ținut cu vrednicie-lorul. Deși cam redus la număr, corul a urmat cu pre-luzune și însulștire, ca întotdeauna, bagetei dirigenților său i-lustru, care de ani de zile depune o muncă atât de stăruitoare pentru a ține reuniunea la nivelul înalt artistic, de care se bucură în mijlocul societății brașovene, fără deosebire de naționalitate. Onoare și recunoștință maestrului Dima!

A-și face o singură observare. Unele coruri din »Crăiasa lelelor« cu deosebire prologul și corul prim precum și aria lui Oluf »In zori când luna surăde blând« mi-au părut executate puțin în tact pres. încet. Puțin mai repede luate ar fi scos poate și mai bine la iveală prestațiunile corului și ale solștiilor.

O hestra s'a ținut în genere bine. M'am bucurat deosebit de mult văzând între amatorii de muzică instrumentală, cari și-au dat concursul orneștrii, și pe doi Români, pe d-l adv. Dr. Laticu și studentul Popovici.

După concert societatea românească s'a întrunit în restaurantul Redutei, unde au fost sărbătorii solștiilor și maestrului Dima, iar d-l Gh. Folescu ne-a încântat prin câteva doine admirabil executate.

Statutele

tovărășii de consum »Cooperativa«, din Șcheii-Brașovului.

§ 27.

Adunarea generală este ordinară și extraordinară.

Adunarea generală ordinară se ține în luna Februarie a fiecărui an.

Adunări generale extraordinare se convoacă:

a) de câte ori află de lipsă conziliului de administrație sau comitetul de reviziune;

b) dacă o adunare generală decide ținerea ei;

c) dacă cer convocarea dela conziliul de administrație atâși membrii, câți reprezintă a 10-a parte a capitalului de fundațiune.

§ 28.

Convocarea adunării generale care are să cuprindă și ordinea zilei o face conziliul de administrație prin »Gazeta Transilvaniei« cel puțin cu 8 zile mai înainte.

§ 29.

Adunările generale le prezidează președintele conziliului de administrație, iar în lipsa aceluia, acel membru al conziliului, pe care îl delegă însuși conziliul de administrație.

Președintele adunării generale numește pentru adunare un notar și doi bărbați de încredere cari sunt și verificatori.

Procesul verbal al adunării generale are să cuprindă afară de numărul membrilor prezenți și de numărul votelor, numai deciziunile adunării; acela se face prin notarul adunării generale

și se subscrie de președinte, de notar și de cei doi verificatori.

§ 30.

Adunarea generală poate aduce concluze valide numai dacă sunt prezenți cel puțin 30 de membrii, cari reprezintă cel puțin 50 de voturi; în caz contrar conziliul de administrație convoacă adunarea de nou, cel puțin cu 14 zile după termenul fixat pentru prima adunare, când decid cei prezenți, însă numai asupra acelor obiecte, cari au fost cuprinse în programul statorit pentru prima adunare.

§ 31.

Concluzele adunării generale se aduc cu majoritate absolută de voturi. În caz de paritate dirimă votul președintelui.

Votarea este deschisă; în chestii de natură personală și la alegeri însă votarea e secretă.

§ 32.

Hotărârile pentru modificarea statutelor se iau cu două din trei părți a voturilor prezente.

(Va urma).

J. T. A. S. I. L. A.

Chestia română în cameră.

— Prin telefon —

Budapesta, 20 Febr.

În ședința de azi a camerei prezidentul a anunțat că dep. Bujanovici vrea să interpeleze pe contele Tisza în chestia tratativelor sale cu »unii fruntași ai celdăjenilor nemaghiari cu buze valahe«.

Tisza a luat îndată cuvântul făcând istoricul tratativelor și expunând punctul de vedere al guvernului. În discursul său s'a folosit exclusiv și demonstrativ de termeni »român neofai« și »român nemșeli parti« a cărui existență și drept de organizare recunoaște. Din expunerile lui Tisza rezultă, că între punctul de vedere al guvernului și cel al partidului național român este o foarte mare contradicție și deosebire. Tisza a declarat între altele că legea de naționalități n-o poate esecuta mai departe că partidul național român are aspirații de co-ntare (?) statului naț. maghiar. Cu toate aceste trebuie să constate — ce contradicție — că s'a convins d spre loialitatea și obiectivitatea fruntașilor partidului național român. Aceasta rezultă și din tonul și conținutul moderat al rezoluțiunii, care este de o însemnătate cardinală. Are speranțe, că în viitor se va putea totuși încheia pacea ținând în fiice să constate că — guvernul realizând concepțiunile puse în vedere în decursul tratativelor — numărul Românilor moderați va crește. Aduce elogiul lui Mangra între aplauzele mamelucilor.

Răspunsul contelui Tisza va fi pus la ordinea zilei în ședința în 2 Martie a ca ne e spus a fi luat în dezbateri.

Budapesta, 20 Febr. În ședința de ieri dep. nostru V. Dămian a combătut din punct de vedere naționalist proiectul de circumscripții electorale. Credea, că în noul proiect vor fi cassate anomalie ce există azi cu privire la împărțirea circumscripțiilor. Regretă, că proiectul nu corespunde pretențiilor claselor inferioare și a Românilor. Împărțirea proiectată e injustă față de Români. Din conșierățiile aceste e contra proiectului (Aplauze la naționaliști). În acest sens a vorbit și dl. Dr. St. C. Pop.

Teatru, concerte și petreceri.

Pompierii voluntari din Dârste invită la serata dansantă ce-o vor aranja Sâmbătă, în 8 (21) Februarie 1914 în sala berăriei »Czei« din Dârste. Începutul la 6 ore seara. Prețul de intrare: pe persoană 60 fleri. Venitul curat este destinat pentru acoperirea speșelor necesare.

O producțiune teatrală vor aranja neorusticii d-n comuna Homorod, Sâmbătă în 21 Februarie 1914 st. n. în sala societății române din loc. Venitul curat este destinat pentru un scop filantropic.

Proprietar

Tip. A. Buresianu: Branisco & Comp Redactor responsabil: Ioan Broșca.

„CERBUL”, bancă populară, societate pe acții în Reghinul săsesc.

Convocare.

la a III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Reghinul-săsesc la 25 Martie 1914 st. n. a. m. la 9 ore, în localul băncii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării, denumirea notarilor, a scrutinătorilor și verificătorilor,
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghere.
4. Stabilirea bilanțului anului 1913 și deliberare asupra împărțirii venitului.
5. Darea absolutului direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
6. Eventuale propuneri din partea direcțiunii.
7. Alegerea direcțiunii conform §-lui 35 din statute.
8. Închiderea adunării.

NB. Domnii acționari, cari doresc a fi reprezentați prin alți au să și producă plenipotențe scrise în regulă.

Direcțiunea băncii populare „CERBUL”

Activa — Vagyon.	Contul Bilanț — Mérleg számla.	Pasiva — Tóker.	
Casea în număr — Penztérkészlet	52041 57	Capital societar — Részvénytőke	100000 —
Cambii — Váltók	113203 —	Fond de rezervă — Tartalék alap	2008 —
Cambii ipotecare — Jelz. bizt. váltók	35657 20	Fond de penziune — Nyugdíjalap	130 —
Imprumuturi hip. — Jelz. kölcsönök	20745 —	Depuneri — Betétek	106601 32
Mobiliar și instal. — Berendezés és felszerelés	3900 —	Creditori — Hitelezők	7472 —
Amortizare — Leírás	3009 —	Interese anticipate la cambii — Előre felvett váltókamatok	944 —
Anticipații — Előlegek	295 83	Interese antic. la cambii hip. — Előre felvett jelzálog kamatok	594 37
		Interese antic. hip. — Előre felvett jelzálog kamatok	122 21
		Transitor — Átmeneti	485 22
		10% Dare după int. dep. nesolv. — 10% ki nem fiz. betétkamat adó	309 54
		Tantiemă neridicată — Fel nem vett jutalék	86 —
		Profit — Nyereség	9189 44
	227942 10		227942 10

Erogat — Kiadás	Contul Perdere și Profit.—Nyereség és Veszteség számla.	Intrat — Bevétel
Interese — Kamatok:		Interese — Kamatok:
a) Intr. depun. — Betéti kam. 3095 41		a) De la cambii — Váltóktól 6801 50
b) Intr. reescont — Viszleszámítolási kamatok 245 84	3341 25	b) De la cambii ipotecare — Jelz. bizt. váltóktól 2442 —
Contribuție — Adó:		c) De la ipotecare — Jelz. kölcsönöktől 1101 87
a) 10% Dare după int dep. — 10% betéti kam. adó 309 54		Intereserestante — Hátralékos kamatok 36 81 2
b) Dare directă — Egyenes adó 1538 97	1848 51	Provizioane — Jutalékok 4525 02
Spese — Költségek:		Pro diverse — Különfélék 2102 98
a) Salare și reținut de cvartir — Fizetések és bérilleték 3320 —		
b) Spese de cancelarie — Iroda költségek 1213 51		
c) Porto — Postaköltség 237 78	5271 29	
Amort. mobil. și inst. — Berendezés és felsz. leírás 900 —		
Pentru binefaceri — Jótékonycára 41 —		
Profit — Nyereség 9189 44		
	20591 49	
		20591 49

Reghinul-săsesc, la 31 Decembrie 1913. — Szászrégen decemberber hó 31.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Flore Bogdan mp., președinte	Ioan Bucur mp.,
Ioan Buzea mp.	Michail Bucur mp.
	Simeon Chubnictean mp.
	Nicolae Gliga mp.
COMITETUL DE SUPRAVEGHERE — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:	
Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță atât cu cărțile principale cât și auxiliare, cu un cuvânt întru toate exacte. — Alulirott felügyelő bizottság megvizsgáljuk jelen számlákat és úgy a fő mint segédkönyvekkel összhangban, egyszóval mindöbön helyeseknek találjuk.	
Vasilă B. Munteșcu mp. președinte.	Mihail Mureșian mp.
	Simeon Zehan mp.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că am deschis în BRAȘOV, Strada orfanilor Nr. 13. un

Atelier de croitorie pentru bărbați.

Cu praxă și experiență câștigată în atelier de croitorie de rangul prim pot corect și cerințelor celor mai minuțioase, lucrez

Costum pentru bărbați, modern stofă de lână curată cu	50, 60, 70, 80 K
Jachetă	60, 70, 80, 100 "
Pardesiur	50, 60, 70, 80 "
Costum de salon, frac	70, 90, 110 "

Execut ori ce l crare ce se pune de bransa croitoriei cu prețuri solide pe lângă rezonabilitate.

Rugându-mă de sprijinul On. public semnez cu toată stima

Ioan Șerbănescu

croitor pentru bărbați.

Licitație.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Shei dă în arandă începând cu 1-a Ianuarie 1914 pe 3 ani de zile 26 jugăre 1580 st. □ de pământ arabil situat lângă fabrica de zahăr din Bod (Botfalú).

Condițiunile de licitare se pot vedea la epitropul-econom Andrei Lupan sen., Căcova de sus Nr. 4.

Licitația publică se va ținea Duminică în 16 Februarie s. v. (1 Martie s. n.) 1914 la orele 11 a. m. în sala de ședințe a Comitetului parochial dela biserica Sf. Nicolae.

Brașov, în 30 Dec. v. 1913

1-3 Comitetul parochial.

ANUNȚ.

După ce tribunalul regesc din Bistrița (Beszterce) prin decizia sãu din 15 Ianuarie 1914 de sub Nr. 8463/913 a aprobat conoluul adunării generale ținută în Maiu 1913 prin care s'a decietat lichidarea institutului de credit și economii „FURTUNA” societate pe acții în Rodna-veche (Óradna), — cu care ocaziune sau ales de liquidatori domii: Dr. Valeriu Poruț, locuitor în Bistrița, Dr. Alexandru Pop. Nicolae Mureșan și Emil Seni locuitori în Rodna-veche, conform dispozițiunilor legii comerciale provocăm pe toți creditorii institutului nostru în timp de 6 luni să le insinue.

Rodna-veche, la 17 Feb. 1914.

1-3 Direcțiunea.

De vânzare

Casele Nr. 34—36 din Schei la băi Băile de abur cu condiții favorabile în privința prețului. Tot acolo se află de închiriat 3 odăi și bucătărie sub Nr. 36. Informații se pot lua dela proprietarul

1-3 GAAL JOZSEF.

Aviz

Renumita bere „Salvator” München Paulaner Bräu, și de Pilsner se află în fiecare zi spre vânzare în restaurantul „Transilvania.”

Licitație

Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Shei dă în arandă începând cu 1-a Ianuarie 1914 pe 3 ani Muntele Sf. Ilie din județul Prahova România

Doritorii a lua în arandă acest munte își pot lua informațiunile necesare dela epitropul econom Andrei Lupan sen., Căcova de sus Nr. 4.

Licitația publică se va ținea Duminică în 16 Februarie s. v. 1 (Martie s. n. 1914 la orele 11 a. m. în sala de ședințe a comitetului parochial dela biserica Sf. Nicolae

Brașov, în 30 Dec. v. 1913.

1-3 Comitetul parochial.

Anunțuri

primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai MODERATE.

Cel mai bun izvor de cumpărat:

CIAI ȘI RUM, PRĂJITURI DE CIAI, MIERE DIN FLORI, VIN DE MALAGA, COGNAC, LICHERI.

Jul. Teutsch

Magazin de droguerie. Fondat în anul 1890. Telefon Nr. 196.

Inainte de a comanda sau de a cumpăra!

Mă rogă să vă covingă ce ieftin, cu preț potrivit puteți cumpăra dela mine.

Cu toată stima

H. OSTERSETZER

Mare Magazin de Giuvaericeale, obiecte de aur și argint.

BRAȘOV, TÂRGUL GRĂULUI Nr. 9

Atelier propriu cu mașinării de precizie pentru reparatură.